

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

41. TÝDEN (5.10.2026)

Kamil Holý a Kateřina Kovaříková

Národní centrum zemědělského
a potravinářského výzkumu

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách CARC: www.carc.cz. Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Tento týden jsou aktuální mšice, které se vyskytují v brukvovití zelenině, špenátu, řepě a dalších plodinách. Mohou škodit sáním, vadou vzhledu i přítomností užitečných organismů (vada vzhledu - přítomnost hmyzu). Nálety do porostů ani množení krátkodobé ochlazení s deštěm nejspíše nezpomalí. Teplé a slunečné počasí podpořilo výskyt třásněnek, které kolonizují časně výsevy cibule s více listy. Sviluška chmelová přežívá na listech celerů, ale počasí početnost omezí. Podzemní orgány mohou stále poškodit housenky osenic a drátovci.

Brukvovitá zelenina - přilet a množení mšic pokračuje, mohou se rychle přemnožit. Molice zůstávají na dřívě napadených porostech. Občas se vyskytnou housenky můr nebo bělásků. Dřepčků je minimum. V zelí mohou být třásněnky - poškození listů i hlávek.

Ostatní zelenina - v některých porostech cibule vyšší počty třásněnek, škodlivost v tomto období většinou pod prahem škodlivosti. Na celeru zůstávají svilušky, pokud se v příštím týdnu znovu oteplí, mohou se nadále množit a škodit. Početnost osenice polní v lapácích nižší, ale mohou se líhnout/škodit housenky z předchozího období. Jsou aktivní i housenky můr. Na špenátu mšice, které mohou být i v dalších porostech. Na podzemních orgánech škodí drátovci - pozemky s vyšším výskytem sklidit co nejdříve. V hnojících částech rostlin mohou být neškodné, saprofágní druhy bezobratlých. Pozdní mrkev může poškodit pochmurnatka mrkvová.

Riziková: mšice, molice, housenky, dřepčící, západníčci, osenice, drátovci, třásněnky aj.

Dřepčící rodu *Phyllotreta*

- početnost zůstává nízká, ale lokálně mohou škodit.

Monitoring - dospělci na vrchní i spodní straně listů.

Ochrana - sítě proti hmyzu. Nezakryté porosty ošetřit proti dospělcům.

Mšice zelná

- zůstává vysoký přílet a růst kolonií, bez pravidelného opakování postřiků se mohou rychle přemnožit.

Monitoring - dospělci s křídly i bez a nymfy jsou většinou ukryty na spodní straně listů nebo v srdéčkách. Tvoří různě velké kolonie pokryté šedým, voskovým povlakem, po kterém může přípravek stékat - bez kvalitního smáčedla nemusí účinkovat.

Ochrana - početnost užitečných organismů malá, za nízkých teplot regulace nedostatečná, bez postřiků se kolonie rozrůstají. Kontinuální přílet nových samic může vzbuzovat zdání neúčinnosti přípravků (rezistence), ale chyba je buď v dlouhém intervalu mezi postřiky nebo nekvalitní aplikaci.

Molice vlašovičnicková

- postupný přelet na zimní hostitele, v zamořených porostech početnost stále vysoká.

Monitoring - všechna stádia na spodní straně listů, pupárie před líhnutím tmavá.

Ochrana - sítě proti hmyzu. Ošetření v závislosti na početnosti dospělců a jednotlivých vývojových stádií.

Housenky mûr a bělásků

- početnost postupně ubývá, škody budou jen lokální.

Monitoring - v listech různě velké otvory, housenky ukryté na spodní straně listů, zbarvení většinou s převahou zelené barvy - splývají s listy. Malé instary se mohou zaměnit za housenky zápředníčků.

Ochrana - na malé housenky, před poškozením listů.

Zápředníček polní

- v letošním roce početnost podprůměrná, škody mohou být pouze lokální.

Monitoring - dospělci ve feromonových lapácích nebo vizuálně na rostlinách. Zeleně zbarvené housenky na spodní straně listů.

Ochrana - sítě znemožní kladení. Ošetření proti nejmladším housenkám před objevením škod.

Osenice polní

- dospělců v lapácích méně, ale stále mohou škodit housenky z předchozího období. V oblastech s pravidelnou škodlivostí monitorovat výskyt housenek.

Monitoring - housenky většinou ukryté v půdě v okolí rostliny nebo v paždí listů, žír v noci. Přítomnost se pozná podle požerků, na celeru např. požrané dolní části řapíků. Přemnožení je většinou lokální - monitorovat na více místech - transekt napříč polem.

Ochrana - ošetření proti nejmladším housenkám, které žerou na nadzemních částech. Starší housenky zůstávají trvale v půdě - ochrana nefunguje. Housenky jsou aktivní v noci - postřik navečer nebo v nočních hodinách.

Třásněnky

- na mladých porostech vzešlé cibule zatím žádné třásněnky, v porostech s více listy dospělci i nymfy.

Monitoring - jsou většinou ukryté mezi listy u báze. Posátá místa jsou světlá, stříbrná, někdy s kupičkami tmavého trusu.

Ochrana - vzešlé porosty jsou k výskytu třásněnek tolerantnější, ochranu provádět až při poškození listů sáním.

Sviluška chmelová

- suché a teplé počasí umožňuje přežívání svilušek, početnost většinou nízká - vada vzhledu. Pokud se sklízí jen bulvy bez listů, sviluška sama zmizí v důsledku počasí.

Monitoring - dospělci i nymfy na spodní straně listů, kde vytvářejí pavučinky. Posáté části světlé až nažloutlé. Malá velikost - použít lupu.

Ochrana - důležité je ošetřit spodní stranu listů, registrované jsou většinou pouze oleje účinkující kontaktně.

Drátovci - larvy kovaříků

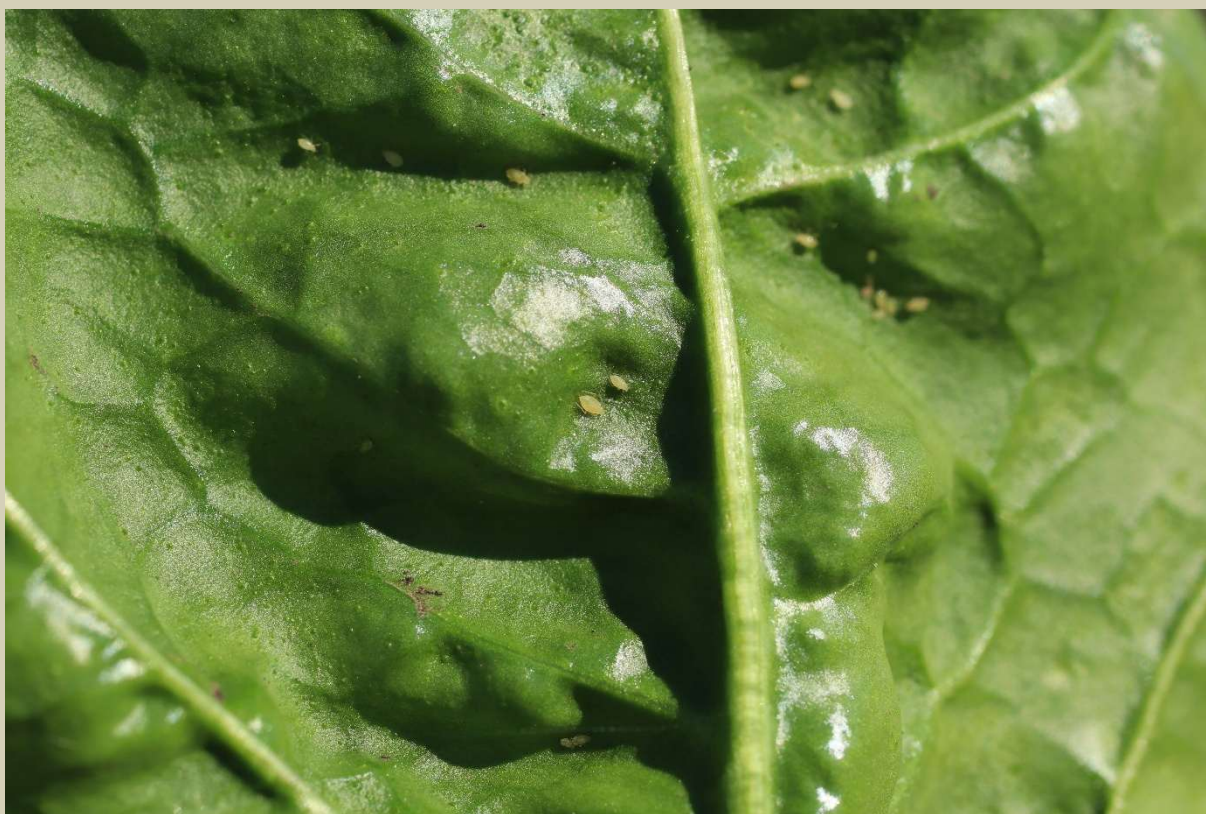
- škodí až do podzimu, migrace do hlubších vrstev půdy nastává až s nástupem nízkých teplot. Letošní aktivita je zatím nadprůměrná.

Monitoring - sledovat poškození podzemních orgánů + počet larev v okolí konzumních částí.

Ochrana - nejvíce poškozené části pozemků sklídit co nejdříve. Čím déle zůstanou např. brambory na pozemku, tím vyšší bude poškození. Za sucha škody vyšší.

Užitečné organismy

- početnost nízká, většinou nestačí k redukci populací mšic.

Mšice na špenátu

Přilet mšice zelné pokračuje, zakládá nové kolonie, někdy i několik samic/list

Kapusta napadená mšicí zelnou a molicí pokrytá černěmi